

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEKI - PROCEDURA TWORZENIA. Scenariusz szkolenia dla kierowników filii Warmińsko - Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Olsztynie

Maria Wiśniewska, Warmińsko - Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie

Opublikowano 02.01.2004

CEL OGÓLNY:

Szkolenie dla kierowników filii ma na celu zapoznanie z procedurą opracowania programu rozwoju dla swojej biblioteki.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zakończeniu szkolenia słuchacz powinien:

- **rozumieć** pojęcie "program rozwoju biblioteki",
- **znać** etapy procesu tworzenia programu,
- **widzieć** konieczność opracowania programu rozwoju jako ważnego narzędzia nowoczesnego zarządzania,
- **umieć** skonstruować program rozwoju dla swojej placówki.

UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI SZKOLENIA:

Na realizację szkolenia przewiduje się dwie godziny. Kierownicy na jednej z porad zostali wstępnie zapoznani z procedurą konstruowania programu rozwoju dlatego to szkolenie ma charakter uzupełniający.

METODY:

- podająca (omówienie),
- dyskusja,
- ćwiczenia praktyczne.

PRZEBIEG SZKOLENIA

1.WPROWADZENIE - powody, dla których opracowujemy programy rozwoju

Program rozwoju biblioteki opracowujemy, ponieważ:

- jest on nowoczesnym narzędziem zarządzania, zmuszającym kierownika filii do skutecznego przewidywania przyszłości placówki, którą kieruje,
- właściwie zorganizowana biblioteka musi zapewnić swoim użytkownikom satysfakcjonujące ich usługi, badać oczekiwania i tak pracować, aby ciągle dążyć do podnoszenia jakości swej pracy. Aby wprowadzane zmiany były efektywne, nie miały charakteru chaotycznego działania i następował rozwój placówki konieczne jest opracowanie programu rozwoju z jasno określoną misją i wizją biblioteki i wytyczonymi celami strategicznymi,
- stanowi odpowiedź na wytyczne Ministra Edukacji Narodowej zawarte w Rozporządzeniu z dnia 13 sierpnia 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego...(Dz. U. nr 67, poz. 759) - " dyrektor szkoły lub placówki opracowuje program rozwoju szkoły lub placówki, wykorzystując wskaźniki mierzenia jakości pracy szkoły lub placówki" - § 3 ust. 1 pkt 5 ww. rozporządzenia.

2. ROZWINIĘCIE - etapy procesu planowania

Program rozwoju piszemy po to, aby zmienić, udoskonalić, usprawnić pracę organizacji. Aby zmiany były efektywne należy przy ich wprowadzaniu zachować następujące zasady:

- określić stan obecny (gdzie jesteśmy obecnie ?)
- określić stan pożądany (dokąd chcemy dojść ?)

- ustalić sposób dochodzenia do stanu pożądanego (jak się tam dostaniemy ?).

Wyżej wymienione zasady w sposób uproszczony określają etapy planowania.

ETAPY PLANOWANIA

Analiza teraźniejszości - punktem wyjścia dla każdego programu rozwoju jest analiza teraźniejszości, oddająca aktualny stan instytucji we wszystkich obszarach jej działania. Analiza taka umożliwi identyfikację potrzeb, potencjalnych problemów. Najczęściej przeprowadza się ją techniką SWOT.

Określenie misji i wizji - kolejny krok w procesie planowania to sformułowanie misji instytucji czyli określenie celu istnienia w środowisku. Odbywa się najczęściej poprzez odpowiedź na pytania: dlaczego biblioteka istnieje? jakie jest jej zadanie? kto jest jej użytkownikiem? jakie są jego potrzeby? jak te potrzeby biblioteka zaspokaja ?

Bardzo ważnym elementem programu rozwoju jest opracowanie wizji placówki - czyli określenie obrazu biblioteki w przyszłości, odpowiedź na pytanie: do czego dążymy?.

Sformułowanie celów strategicznych i priorytetów - cele strategiczne (długoterminowe) stanowią główny zrab programu rozwoju, są osadzone w wizji i z niej wynikają. Cel powinien być zapisany w formie zdania: " Celem naszym jest.....". Cele są usystematyzowane w głównych obszarach działania biblioteki. Formułowanie priorytetów polega na ustaleniu zadań, którym się daje pierwszeństwo nad innymi. Są one podrzędne wobec celów strategicznych i również z nich wynikają. Ustalenie priorytetów jest ważne, ponieważ nie można zrobić wszystkiego od razu.

Opracowanie harmonogramu wdrażania programu rozwoju - określa precyzyjnie zadania do wykonania, spodziewany termin realizacji, wskazuje odpowiedzialne osoby, niezbędne zasoby oraz sposób monitorowania.

Uwagi końcowe:

- programy rozwoju powinny być konstruowane w oparciu o narodowe strategie rozwoju edukacji i priorytety krajowe, programy rozwoju edukacji samorządowej - strategie rozwoju województwa, kształcenie ustawiczne pracowników i ich plany rozwoju, roczne plany pracy biblioteki,
- program jest opracowany przez placówkę zazwyczaj na okres od 3 do 5 lat - pierwszy rok jest rozpisywany dokładnie, kolejne lata sukcesywnie uzupełniane.

3. ĆWICZENIA PRAKTYCZNE

- sformułowanie misji, wizji i celów strategicznych wspólnych dla wszystkich filii w oparciu o wypracowane wcześniej przez Bibliotekę w Olsztynie materiały,
- ćwiczenia praktyczne w formułowaniu priorytetów i opracowywaniu harmonogramu ich wdrażania

4. Podsumowanie, określenie terminu opracowania własnego programu rozwoju przez każdą filię.

LITERATURA:

1. Derfert - Wolf Lidia: Strategia rozwoju biblioteki. W: EBIB. Materiały konferencyjne [1] [online].Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, KWE [dostęp 29 grudnia 2003]. Dostępny w Word Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/atr/indexpl.html>
2. Jak opracować plan rozwoju szkoły. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1997. ISBN 83-02-06453
3. Łoś Jolanta, Radzińska Elżbieta, Składanowski Henryk: Plan rozwoju szkoły oraz ewaluacja wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Toruń: Bea - Bleja 2001. ISBN 83-87303-86-0
4. Semrau Joanna: Mierzenie jakości. Program rozwoju szkoły. Poznań: G & P 2001. ISBN 83 -7272-044-4